

Tas Latweefchu draugs.

1841. 1 Mai.

18ta lappa.

Jaunas sinna s.

Is Peterburgēs. Augsti zeenigs Keisers, gribbedams semneekus ſkubbi-
naht, jo deenas jo labbaki linnus audseht un ſataiſiht, 18ta Merz irr pawehle-
jis, lai ſinauz=miniſtera leelkungam eſſoht brihw, 1000 rublus ſudraba par
ſawadahm gohda=dahwanahm teem ſemneekem isdalliht, ka
eekſch teem daſchadeem gubbermenteem buhs usnehmuſchees, linnus us
to jaunu labbaku ſlahmlenderu wiſti audseht; un prohti tā, ka tee
pirmi tſchetri ſemneeki, ka taſh waijadſigas leezibas parahdihs, katrs dabhuhs
ſints rublus; tee ohtri tſchetri katrs 50 rublus, un 10 zitti katrs 40 rublus.
Pehz ſchahs Keisera pawehleſchanas taggad Peterburgēs augſtaka fabriku un
ſemmes=andees teeſa tohs likkumus ſluddina, pehz kurrahm ſchahs dahwanas
isdallihs. 1) Wiſti ſemneeki un ſemmturri, ka teeſcham ſemmi kobj, warrehs
tahdu dahwanu dabhuht, bet ne weens wairak ne ka weenu paſchu. 2) Ka
dohma, tahdu gohda=dahwanu ar ſaweem linneem nopelnijis, tam buhs, ja maſ,
10 mahzjinus pa wiſſam ſchlihtitu linnu zaur ſawu teeſu moi ſawu muiſch-
neeku atſuhtit tai minnetai fabriku un ſemmes=andees teeſai, bet buhs peelikt
arri to waijadſigu leezibu, ka ſchee linni teeſcham us winna lauka eſſoht augu-
ſchi un ka pats to us to jaunu labbaku wiſti ſataiſijis. Zurklaht winnam ja-
laiſch ſinna: zif tahdu linnu pa wiſſam audsejis. 3) Scheem linneem buhs wiſſ-
zaur tahdeem buht, kurru ſorti brahleri noſauz par "krohn," un buht no ſpat-
teem pa wiſſam ſchlihtiteem; tā pakt arri wiſſzaur, katram paweddenam no pir-
ma galla lihds ohtram, weenlihdſigi apſtrahdateem; taſ irr: ne ween tik ſtipreem
un miſkſteem buht, ka jau krohna ſortei, bet wehl ſewiſchki tik labbi ſmalkeem,
ka maſa tſchuppā jau leels pulks linnu paweddenu atrastohs, zaur ko arri pa-
rahditohs, zif baggati, brangi un pilnigi ſchee linni eſſoht; ka to wiſſu ſewiſchki
uſeet pee taſh jaunas ſortes. Augſtaka fabriku un ſemmes=andees teeſa tohs
atſuhtiteus linnus pehz ſchahm ſinaahm pahrraudsihs, ſawu ſpreedumu ſinauz-
miniſteram wehl ſluddinahs, lai arri pats to apſtiprina, un ja linnus atsihs par
labbeem, tad arri luhgs, lai winnai palauj, taſh gohda=dahwanas pehz likku-
meem teem isdalliht, ka taſh buhs nopelnijufchi.

Is Dahnu ſemmes. Tanni zeemā, ko ſauz Randers, preekſch pahri
neddetahm ſweineeki pahrneſſe lihds ar zittahm ſiwim weenu putni: warren

leelu ehrgli, fam spahrni no weena galla lihds ohtram bija $3\frac{3}{4}$ ohlektis plat-
tumâ. Winsch, gaisâ liddinadams, bija eeraudsijs uhdens wirfû leelu siwi pel-
dam, un ahtrumâ bija atsfrehjis, tam naggus eesittis fahnîs, un ar to gribbe-
jis no uhdens zeltees un aissfreet; bet luhf, siws tam bijuse pahrfmagga un
winsch naggus arri wairs ne warreja iswilft. Us tahdu wihsî sweineekeem is-
dewahs, tâ patt to siwi fâ to ehrgli fakert.

• **Das Kungs to ne pamettihs nesohditu, fas winna wahrdu welti walfa.**

Ehrnest Kleen bij eenehmees, Deewa wahrdu weenumehr welti minneht.
Rad winsch kahdu deenu tohti smehjahs par kahdu stahstu, fo zits puisf bij stah-
stijis, un turklacht Deewa un Jesus wahrdu daudstreif minneja, tad winna deewa-
bihjiga mahte, par to dusnodamees, fazzija: nu! woi tad weenreis ne mittefees,
Deewa swehtu wahrdu tif aplam un grehzigi muttê neimt? — Ehrnests kahdu
laizinu fargajahs, to darriht; bet kad schis pehz kahdahm deenahm mahfi pa
fmeekleem gribbeja peewilt, tad it breefmigi noswehrejahs, fa effoht teefs, fo
fazzija. Bet drihs isnahze, fa winsch tikkai bij smehjees. Tad mahte atkal faz-
zija: tu mannu labbu mahzibu pahr galwu laidi! Alf mans dehs! mannim
tohti bail, fa, leelaks palizzis, ne pateesi swehrest, un nelaimigs palikfi! —

Mahte nomirre, kad Ehrnests wehl bija jauns puisis, un raddineeki to de-
we pee kohpmanna. Schis gan bija gohdigs, bet itrin bahrgs wihrs, un stipri
strahpeja, kad Ehrnests fo nepareisi bij darrijis. — Bet schis nu, bihdamees,
fahze leegtees, breefmigi nolahdedamees un nodeewadamees, lai kungs schim tizz.
Tahdâ wihsê winsch jo deenas eeraddinajahs, scho leelu grehku padarriht, bes
wissas bailibas, it fâ buhtu masa leeta ween. Rad kaut kahdu neeku gribbeja
apleeziñah, woi apstiprinaht, tad jau tuhdat swehreja, un pee pascheem melleem
wissusinnadamu Deewu peesauze par leezineeku.

Kad winsch nu sawus gaddus bija istahwejis, tad pats palikke par kohp-
mannu; jo winsch no wezzakeem naudas gan bij eemantojis. Tatschu winsch bes
fwefchas naudas sawu andeli ne warreja eesahkt un tapehz no zitteem nehme us
augteem. Starp teem, fas schim patappinaja, arridsan bija kahds kungs, fo
teefa bij zehlufti par pehrminderu diwi jauneem kungeem, bahrineem. Schis, ne
sinnadams, kahds blehdigs zilweks Kleens bija, tam sawu bahrinu mantu bes
leezineekeem eedewe rohtâ; tikkai tâ pat likke rakstihst parradu-grahmatu, fa to
naudu rikstigi no scha dabbutis.

Abbi jauni kungi nu gahje fehniina deenestâ, un pehz kahdeem gaddeem, par
opzeereem palikkufchi, atpakkat nahze mahjâs, un sawu mantu atprassija. Pehr-
minders nu gribbeja pee Kleena eet, to naudu atprassihst; melleja scha parradu-
grahmatu, bet ne atradde: — bija noht! — Gan gauschi sabihjahs par to, fa
grahmatu tif fikti bij paglabbajis; tomehr, wissu labbu wehl zerredams, ais-
gahje pee Kleena, tam stahstidams, fa scha parradu-grahmatu deemschehl effoht
suddufi. — Kleens, sawâ wiltigâ prahâ tuhdat apdohmadams, fa schê buhschoht
fo labbu pelnitees, it beskaunigi leedsehs, fa to naudu effoht dabbutis. — Pehr-

minders winnu nu apfuhdseja pee teefas. Kleens leedsehs un leedsehs; un teefa, to leetu ne warredama ischfirt, nospreede, lai winsch ar paschu swehreschanu apleezina, ka to naudu no pehrmindera ne effoht dabbujis. — Ko nu Kleens darrija? — Woi apdohmajahs? — Kaut jell to buhtu darrijis! — Bet kas to dewe? — swehreja drohschi. — Wai tamu besdeewibu!

Tà nu palikke. Nabbageem brahleem wiffa manta bija suddusi. — Sinams nu prassija no pehrmindera, un prohti ar taisnibu. Bet schis, gauschi par to sehrodamees, palikke flims un nomirre. — Tad nu Kleens ne ween leelu un breefmigu grehku bij padarrijis, nepateesi swehredams, bet arri wehl par paschu flepkawu palizzis; jo winsch bija wainigs pee scha gohdiga wihra nahwes. — Bet tas wehl dshwoja, kas irr fazzijis: es atmakfaschu!

Kad pehrmindera behrni pehz wiinna mirschanas tehwa papihzus wehl ismekleja, tad atradde, ko winsch tik wolti bij meklejis. — Kleena parradu-grahmatu. Tee opzeeri to nu pee teefas parahdija, un schi tuhdat blehdneeku liffe fanemt zeeti. Kad jau pahrleezinachts wairs ne warreja leegtees, tad teefa wiffu wiinna mantu nonehme, un teem opzeereem wiinnu dalku eedewe; bet paschu grehzineeku eemette bahrgâ zeetumâ us wiffu muhschu.

Tè nu, gauschi noschehlodamees, mahzijahs, ka pats scho leelu nelaimi bij fakrahjees par to ween, ka jaunâs deenâs bij eesehmees, Deewa wahrdu wolti minneht. Ir leeleem un gruhsteem firdsehsteem pehz kahdeem gaddeem nomirre zeetumâ.

Padohms fainneezehm pee drehbju masgaschanas.

"Kas labbas mahzibas, ko gudri laudis paschi ismehginajusch, un awihsees eeleef zitteem par labbu, peenemm, tas daudsreis atraddis, ka jebchu tehwu tehwi daschu darbu ne strahdaja, bet jauna pasfaule strahdacht isgudroja — tas tomehr labs un derrigs irr." — Tà manna seewa swehtdeenas rihtâ us mannim fazzija, baltu freklu dohdama. Es falku: ko tu no awihsehm runna, tas jau irr frekls. Wiinna man atbild: frekls irr gan, bet woi tu ne redsi, irr balts kâ sneegs. Es falku: kâ nu balts ne buhs, ar seepehm brangi ismasgahs. Tè nu wiinna atnesse awihschu lappinu un dewe man lassihht, kahdâ wihse jau wesselus desmit gaddus wiinna ar mas seepehm drehbes masgajohht un ikreises tai zeenigai mahrei fints patezibas falkoht, kas to pamahzischanu dewusi. Zerredams, ka arri zittas fainneezes, baltus freklus zeenidamas, labpraht gribbehs seepees taupihht, israkstu tè to padohmu: Ir ar firmu galwu warr fkohtlâ eet. — Klausait sche, mihtas fainneezes, jaunu labbu pamahzischanu, kas jums wiffahm buhs patihkama, ja tik weenureis buhs ismehginata, prohti: Melnas un stipri apwasatas drehbes itt tihri un balti masgahht, bes wiffahm, jeb tomehr ar masumu seepehm. — Drehbes tohp remdenâ uhdeni par nahti eemehrktas, un ohtru rihhu leelums pahrmasgatas un tik tannis wiffleelafds blek-fôs drufzin ar seepehm eetrihtas. Nu tohp wiffâs drehbes kubbulâ eekrautas, kas tà kâ us audekla buhkeschanu appakshâ ar tappu eetaisihhts, bet wirsû tik dauds ruhmes japamett, ka papilnam pelnus warr usbehret, tatschu ne us plif-

fahm drehbehm, bet us tschetrufahrtigeem rupjeem palageem, kas zeeti ap kubulu apseeti, tee tihri fihjati pelni tohp usbehrti. Nu fahkabs ta buhkeschana, fur labbi wehrâ leekams, ka pirmu reisi itt aufsts uhdens us teem pelneem ja usleij, tif dauds, ka kubbuls pilns un wiffas drehbes labbi apnemtas buhs. Schi pirma usleeschana eet gaufschi; bet tamehr warr zittu uhdeni katlâ leet, un kad tas tif dauds fapillis, kâ waffaras uhdens uppê, tad tas pirmais aufstais uhdens zaur tappu irr nolaischams, un pehz ta kad tas paremdenais no katla isfmetts, atkal katlâ tohp eegahsts, un tur tif drufzin wairak fildihsts, un par kahdu brihdi us drehbehm usleets. Zâ nu bes apnikschanas kahdas defmit reises jadarra, un uhdens ar weenu filtaks un jo filtaks us teem pelneem ja usleij, kamehr pehz ittin werdohsch, kas tif dauds reises jadarra, kamehr kubbuls no ahrs-puffes ittin karsts palizzis. Pa tam buhs waffars peenahzis, un nu par nakti tâ ja atstahj, tif ko katlâ, kad beidsamu reisi fahrms isfmetts, tihru uhdeni warr eeleet, kas ohtrâ rihtrâ werdohsch pahre drehbehm ja pahrelij, kad preeksch fahrms nolaissts, pelni nonemti, palagi isfalloti, un atkal ap kubbulu apseeti buhs. Za nu lai tif ilgi stahw, kamehr rohka warrehs zeest masgashanu eefahkt. Za nu masgadama redsefi, ka wehl fur kahda strihpe drehbes, tad tikkai drufzin ja patrinn, un ta tulihst isfuddihst, jo no ta leela karstuma wifs irr atsuttis. — Weidsoht drehbes skallofchanas deht aufstâ uhdeni ja ismasga, un tad ja schahwe. — Weens labbums no schahdas masgashanas irr tas, ka seepes taupahs; ohtrs, ka masak zilweku pee ta darba waijaga, (jo pee buhkeschanas tikkai weens peetiks), un treschais irr tas, ka drehbes tâ ne plihst, kâ ar to lihds schim eerastu masgashanu, fur tahs dauds wairak ar rohkahm tohp puhletas un schnaugtas. — Zâ tohp pee regimenteem wiffas saldatu drehbes tihri masgatas. Jr neballinatus audeklus un deegus tâ warr bes wahrifchanas itt baltus dabuhst, kad tohs diwi deenas no weetas tâ buhke, kâ schê tohp mahzihst. Tif katru deenu prifchi pelni ja usfeen, un pehz diwi neddekahm atkal diwi deenas no weetas tâ ja buhke, tad jau tif balti buhs, ka treschu buhkeschanu ne waijadsehs, ja tikkai pa tam starrpam filta faulite pahre bleeku dahrsu buhs spihdejusi. (Uppakschâ stahw schi fihme: C. M.)

L.....l.

S l u d d i n a f c h a n a.

Pee drikketaja-kunga Steffenhagen irr 10 masas drikketas lappinas dabujamas, 8 pa weenu puffi un 2 pa abbahm puffedem apdrikketas. Us winnahm atrohдах das schas mahzibas un pamahzifchanas pehz fwehteem raffteem; lappinahm wirsraffts irr schee: 1) Elle. 2) Debbess. 3) Bihbele. 4) Ko rihst darrifchu? 5) Mans zella bees dris us muhschibu! 6) Sarga wahrds. 7) Labbi pelni. 8) Woi arri kahdu reift Deewu luhdsi? 9) Duffa pegurrufcheem, un 10) Ak zilweks, apdohma u. t. j. pr. Winnas maksâ 1 kappeiku kappera gabbalâ.

(Schai lappai pawaddons no pufs-bohgena, fur eefschâ: Sesta sinna, kâ ar ewangelliuma mahzifchanu eet paganu semmês, un prohti: Ais-Judijê, Birmah-walsti. Weidfama puffed.)

Brishw drikket. No Widsemmes General-gubbernementes puffed: Dr. C. E. Napierfky.

Latweeschu drauga

p a w a d d o n s

pee N° 18.

1 Mai 1841.

• S i n n a s ,

ar ewangeliuma mahzifhanu eet paganu semmès.

Sesta sinna:

fà ar to eet Nis-Indijà, Birmah walsti.

(Weidsama pufse.)

Nu lai klausamees, fo ta Kunga rohka ar ewangeliumu Birmah-walsti, schi wiffai aptumschotà semmè, padarra. Wezzà gabbu simteni ne weens meera wehstneffis wehl tur bija nogahjis. 1807tā gabbā pirmi missionari nahze, no Serampores subititi, fo wiinnu reis peeminnejam. Tai beesā tumfā wiinni mas warreja gaifmu rahdih, un pehz, leelas mohkas pahzeetufchi, atkal no turrenes atkaphahs. Pehz 1813schā gabbā Deewa brihnischkiga rohka to missionaru Judsoni us turreni nowedde, un to wiiru wiffai peenakhahs zeenih. Seemel-Amerikas Baptisti wiinnu bija us Aust-Indiju raidijufchi, bet kad wiinsch nonahze, Entenderu waldbiba wehl missiones ne eeredseja, un to prohjam subitija. Ar pirmu fuggi wiinsch us Franse-fallu pee Afrikas sehgeleja. Bet arri tur wiinnam ne tahwe stahweht, un wiinsch us Indiju pahnahze. Gan zittu weetu mekleja, bet atkal waldbiba ne tahwe. Weens pats fuggis bija ohstā, kas us Ranguhn pilssehtu taifjahs eet, un tā wiinnam waijadseja lihds braukt pee Birmaneem. Tad nu warr fazzih, pats Deews wiinnu tai weeta ir stahdijis, fur wiinsch lihds schim laikam swehtigi jo swehtigi strahda. Bet wiinsch arrihsan ar dauds affarahm ir sehjis! — Sirdi apspeests, un mas labbu zerredams, wiinsch ar sawu gohdigu laulatu draugu pee Ranguhn nahze. Schi bija flimma palikufsi, un pee mallas ar neshanu janefs. E nu wiinni fā baitā tuknesi stahweja. — Gan wiinsch wezzā missiones nammā ais pilssehtas ruhmi dabbusa, bet Judson gaspascha rakstija: »ne weena dwehsele tur raddahs, ar fo mehsh buhtu warrejufchi fauktees. Mehsh ikdeenās eeraudsijam, fa waldbiba bahrgi usspeedahs, un zilweki mantas kahroja un zits zittu plehsahs, un ar pahrlieku tumfcheem darbeem elkeem kalpoja.« — Dreih arri laupitaji tohs no ta missiones namima isdsinne, un nu wiinneem waijadseja eet pilssehtas widdū dshwoht; un no waldbibas bshtees, kas ar wisseem darrija, fā patikke. Pehz arrihsan wiinneem saws dehlinsch, weenigais azzu preeks, nomirre, un sirds pufschu plihse, tam kappu rohfoht. Arri grehtas flimmibas wiinnus peemelleja, un Judsons pats 4 mehneschus dikti sirge. Tad kolera-sehrga zilwekus pa tukstoscheem aisnehme, un wehl bij reisahm fahshtees, dsirdoht, fa karsch jelsees. Jo tad katrs buhtu warrejis tohs meerigus Jesus mahzektus apkaut. Pehz arri pateesi karsch ar Entendereem bija. — Bet wiinni ar wiffu tahdu ruhktumu bija sirdi pahrliezinajufchees, fa Deews wiinneem effoht nolizzis, ar Birmaneem dshwoht un mirt, un wiinni sawu dshwibu Deewam uppureja.

1819tā gabbā wehl diwi missionari ar sawahm feewahm pee wiinneem atnahze. Un garrā fabeedrojufchees, un ar laiku walloodu eemahzijufchees, wiinni eedrohshinajahs luhgshanas nammā, fo tur Zajat fauz, preeksch wisseem laudim Deewa kalposhanu turreht.

Tas wehl ne bija dsirdehts **Birmah** walsti, un wiinni buhtu warrejuschi par to drihs is dsihiti tapt. Tas nams bija pee paschas leelas eelas, kur us to leelu elku nammu jaet. Pirmak tikkai 15 **Birman** tur sanahze. Pa tam **Judsona** gaspascha fahze jaunus meitas Kholast. 13 sanahze, un wiinna drihs pee tahm jauku preeku peedshwoja. Patti ta raksta: »zittas meitas irr mannigas, un labbi dsennahs. Weena man kahdureis fazzija, wiinnai ta rahdotees, ka zilwekam warr buht, kas bes azzim dsimmis, un nu tikkai magkeniht fahf redseht. Zitta teize: wiinna eeksch **Kristu** tizzoht, un wiinnu ikdeenas peeluhdsoht; woi weht ko wajjagoht darriht, lai ihsta **Jesus** mahzele tohpoh? — Es tai rahdiju, ka ne ween ar mutti wajjaga tizzeht, bet ar sirdi. Wiinna prassija: pee ka tad warroht pasiht, kad zilwekam tizziba sirdi irr? un es wiinnu pamahziju, ka to pee jaunus swehtas dsihwes pahst, wiffwairak pee ta, kad tahdi zilweki kluffi stahw, ja tohs apkaitina un wajja, tee ne atreebhahs, un par saweem prettineekeem **Deewu** luhds.« — Tomehr missionari ne flehs pahs, ka taunums warreja drihs wiinneem useet. **Judson** gaspascha ta rakstija: »lai ar ridfan tas taunus prettineeks plohsahs un plehschahs, wiinsch ne warr tahlaki sneegt, ka ta kehde steepjahs, pee ka wiinsch irr peeseets.«

Schinni pascha gadda wiinni pirnu augli no sawahm affarahm redseja. Weens **Birmanis** no masas kahrtas, ko pirmak mas eewehproja, zaur ewangeliuma fluddinashanu arweenu wairak ar wiinneem eepasinnahs, un pehz Gta **Zuhni** m. d. missionareem scho grahmatu rakstija: »Es **Mung Nau**, juhfu jaukus labbumus weenumehr dabbujis, pee juhfu kahjahm nahku. Kad manna **Kunga** trihs kalpi (wiinsch prohti tohs trihs missionarus ta gohda) us **Birmah** semmi irr nahkuschi, ne andeles deht, bet **Jesus Kristus**, ta muhschiga **Deewa Dehla** tizzibu fluddinadami, un es to esmu dsirdejis un paturresis, tad manna dwehsele irr preezas pilna, un manna sirds ar mihslestibu eedeggufees. Es tizzu, ka **Deewa Dehls**, **Jesus Kristus**, irr preeksch zilwekem nomirris, wiinnu grehkus falihdinadams. Es ar gruhtu nastu apkrauts juhtu, ka man irr pulks grehku. Es esmu sohdu pelnijis par saweem grehkeem. Tad es nu juh luhdsu, apspreeschat, ka es pee ta **Kunga Jesus** nopelna peetwehhdamees, warretu to swehtu kristibu dohbuh, un wiinna mahzeklis klucht, un pee jums turretees, ka juhfu beedris pee debbes swehtibas, un to kristibas swehtibu dabbuh.« — Missionari ar leelu preeku to deenu noteize, kad wiinnu kristihs. Ta bija swehtdeena. Wiinni zitteem klausoh, to kristijamu usrunnaja, jautaja ko wajjaga, un tad ar wiinnu pee leelu dihti ne tahtu nogahje, pee ka leela elku bilde stahweja. Tur pirmais **Birmanis** eeksch ta trihsweeniga **Deewa** wahda tappe kristihs.

Drihs arri zitti no daschadahm kahrtahm, arri patt no augsti mahziteem, wiinna pehdas eeminne. Bet nu arri tas prettineeks pamohdahs. Wiffur pagannu preesteri ar taunu prahtu leedse, us to jaunu mahzibu klausiht, un ar waldbibu beedinaja. Un **Birman** fahbihahs, jo teem neganti bail par waldbibu. Tad missionari eedrohschinajahs, paschi pee ta **Keisara** eet, par ko wiffi tik sohti baidijahs, un wiinnu luhgt, lai wiinsch wehle sawa walsti to ewangeliumu fluddinah. Ta wiinni us to pilsehtu **Uwa** gahje, kur wiinsch mahjo. Pee uehne wiinnus gan, wisseem augsteem kungeem redsoht, kas galwu pee semmes lohzijs, kamehr missionari us zelkeem gulledami, rohkas falikuschis us **Keisaru** stattijahs. Bet tas augstprahhtigs **Keisars** sawa prahta gan ta dohmaja, ka zittkahrt **Barauis**: »kas tas tahds **Kungs**, ka balfi man buhs klausiht?« — un drihs to luhgschanas grahmatu pee semmes sweede, probjam gahje, un eedams atfauzahs: »kam man jums to buhs wehleht?« — Tad nu arri drihs wiinnus pa durwim isgrubde, un wiinni nopratte, ka nu jau katram **Birmanim** nahwe

gaidama, kad pee Kristus tizzibas atgreesifees. Sirdi pahrtuhkufchi, wiini us wakkaru, mehnesim spihdoht, no pilssehtas isgahje, un dohmaja: nu jau missionei ja-isnibkst, nu jau ne weens wairs drihkfstehs par tizzibu farunnatees. Bet tas Kungs tohs stiprinaja wehl pahreedamus. Wiini prohti kahdu Birmani satikke, kas lihds schim, no zilwekeem bishdamees, no winneem bija atkahpees. Tam nu wiini stahstija, ka pee keisara gahjis. Un redsi! schis fazzija, lai nu schä, lai tä, winsch wairs ne spehjus no winneem atkahptees! Un tas zilweks sawu tizzibu skaidri drohschi apleezinaja. Arri Ranguhn pilssehtä wiini pasinne, ka tam jauntizzigam pulzinam bija wairak drohscha firds, ne ka wiina wadditajeem. Zo wiffi luhdse, lai pee winneem paleekoht, un tahdu tizzibas drohschibu rahdija, ka scheem firds auge. Wiini mahzija, ka mahzijufchi, un mas brihdaschanas redseja, un draudse pee auge pulkä un schehlastibä. Patt pee keisara ar laiku labbaki rahdijahs, jo pats keisars weenu missionaru, to Prihse-kungu, par sawu dakteru pawehme. Ar scho Judsons lihds gahje pee keisara. Tas wiinu kahdureis praffija: »tu mellswahrki, kas tad tu tahds effi, woi tu arri flimmus dseedini?» winsch atfazzija: ne, es esmu ewangeliuma mahzitais. Keisars atkal praffija: »woi tad kahdi no manneem laudim tawu tizzibu irr usnehmuschi?» Judsons fazzija: zitti gan to usnehmuschi. Un keisars ne ko ne fazzija. Tä nu Judsons ceksch Uwa pilssehtas fahje darbotees, un keisars winnam bija laipnigs.

Bet nu atkal 1824tä gaddä ar Calenderem karsch zehlahs, un missionareem wiffai grubti bija Jareds. Uwa pilssehtä wiinus drihf fanehme, schurpu turpu waddija nescheligi, un reisahn taihsjahs apfaut. Bet tä bija un tä palikke, tas launais prettineeks ne warreja tahlaki sneegt, ka ta kehde steepahs, pee ka winsch irr peeceets. Kad wiini jau bija diwi gaddus zeetumä stahwejuschi, un nu teescham sawu gallu preekschä redseja, tad tappe isglahbti. Zo Calenderu kareaspeshi tai pilssehtai tuwu nahje. Tahs winneem arri bija tahs pehdigas leelas isbailes. Zo no ta laika winneem wairak waktas palikke Birma-h-walsti, un wiini jo drohschi warreja tannis semmes darbotees, ko Calenderi nu par sawahn dabujaja, ihpafchi Ranguhnä, Maulmeinä un Lawoijä. — Zikkai Judsonam saws mihlakais firds preeks wehl bija jaatdohd, saws ustizzigs laulahs draugs, jo ta winnam 1826tä gaddä nomirre. Arri wiina pehdigais behrens drihf mahtei pakkal gahje. Ilgu laiku winnam firds ne aisdshije, bet ta labbad winsch arweenu tik patt us ta Kunga darbu degge. Nums tas gan warr firdi aishemt, kad dsirscham, ka winsch tahdus wahrdeus saweem draugeem raffijs: »manna firds irr appafsch semmes; ak kaut es to warrefu no turrenes us debbesim zelt! Es labpraht tam kohkam lihdsigi darritu, appafsch ka manni mihli gull, un galwu us debbesim zeltu. Bet man tizziba wahja, azzis ar sirdehsteem aptumfchotas, un firds wahrahs, grehkus jusdama.» — Bet Judsons patt behdas augstu spehku sawä garrä eman-toja. Zo warr no tam redseht, ko winsch Prome pilssehtä paspehje, fur winsch us ihfu brihdi nogahje. Tä irr wezz un wezza pilssehta, paschä Birma-h-walstes widdü. Winsch tur trihs mehneschus stahweja, deenu no deenas Deewa pateesibu fluddinadams. Winsch raffia: »reisahn, kad es zaur eelahm gahju, es nodrebbeju apdohmadams, kahds augstis un swehts mans wehstis irr. Gohds Deewam! Es zittus pasihstu Prome pilssehtä, ko es zerru deenas atrast pee ta augsta sohga labbas rohkas. Un es dohmaju, zitti tatschu tik tablu buhs apgaismoti, ka zauru muhschu firds wiinaus rahs, un grehku pahrmeltihs, ja wehl preeksch saweem elkeem flannisees. Weenu brihdi wiffa pilssehta bija ka pamohdusees, un wiffi gattawi, ta muhschiga Deewa wehsti klausitees. Un pee dauds klausitajeem warreja pasibt, kahds Deewa wahrdeem irr spehks. Bet tad arri tas eenaidneeks pazehlahs un beeditaja; nabbaga lautini pahrbihjahs, zitti man tahs grahmatinas atpakkal subttija, ko bija dabujufchi, un tas pulks ap mannim pasudde. Sahje arridsan man pahrsmeet, un beidscht atnahje keisara pawehleschana, ka man bij tudalin to pilssehtu atstah, un Ranguhnä ween un tur apfahrt mahzibt.»

Gaddu no gadda nu wairak missionari atnahje, un arweenu jo muddigi strahdaja. Zehle fohlas, cetahsija grahmatu drikkes, un dauds swehtas grahmatinas drikkeja un wiffur apfahrt isdewe, un zilwekl pebz tahm itt fahrigi melleja. Judsons arri bibbeli tulkoja, un laimigi lihds gallant tappe. Sekmes rahdähs leelas, ne gaiditas; wiffur manna, ka garri pamohstahs, un arweenu wai-

raf speeschahs, kristibu dabbuht. Missionar Wade us 13 mehnescheem irr 35 Wirmanus kristijis, un missionar Jones 1831mâ gaddâ Ranguhn pilsehtâ 200 kristija. Zur arri elkeem arweenu wairak uppuri suhd, un wairadseja weenu elku nammu pufftaifitu atstakt, jo ne weens wairâ lihdsseja. Nu elku preefteri fahze sawus mahzitajus pee laudim isfuhtigt, un gribbeja tai wezzâ Gaudama tizzibâ tohs apstiproht, un to jaunu mahzibu aistrunnagt. Tas wehl ne bija dsirdehts Wirmanus-walki. Wet zilweki arweenu wairak tahs swehtas grammatinas melleja, un weenreis fahds paganu preefteris patâ nahze luhgtees, fazzidams, winsch jau effoht Matteiusa ewangeliumu, fo pirmak bija dabbujis, wiffzauri norakstijees, lai jelle nu winnam zittus swehtus rakstus eedohdoht. Tubsonâ Merz mehnesi 1831mâ gaddâ tahdu sinnu atrakstija: »Taggadin tee leeli elku swehtigi irr pabeigti. No wiffu tahtakeem semmes gabbaleem zilweki pa tuhstoscheem us teem fanahk. Jo schê Ranguhnê irr weens elku nams, fur teiz fa fahds ihstus matfus no ta elka Gaudama galwas glabbajoht. — Pa swehtkeem es fahdas 10,000 swehtas grammatinas esmu isdallijis, un tahdeem ween, fas tahs luhdsahs. Rahdi 6000 zilweki warr buht us mannam mahjam nahkuschî, grammatinas luhgtees. Zitti 2 lihds 3 mehneschus us zettu bijuschî, lihds famehr schury atnahkuschî, jo winni pee pascheem Siam un Sina walstu rohbescheem miht. Winni tâ fazzija: kungs, mehâ effam dsirdejuschî, fa irr elle. Mums par to irr bail. Dohdeet mums fahdas lappinas, lai warram lassibt, fa tai isbehgim. — Zitti no Raffai rohbescheem, pulku pulku juhdses no Uwa walstes seemeli, atnahkuschî fazzija: »mehâ effam lappianu lassijuschî, tur bija no muhschiga Deewa rakstihâ. Woi juhs tas kungs effat, fas tahs lappas isdalla? Dohdeet jelle mums fahdu, jo mehâ gribbam to pateefibu dabbuht sinnaht, pirmâ mehâ mirsam.« — Zitti no semmes widdus nahze, fur Kristus wahrds wehl mag irr dsirdehts, un fazzija: »woi juhs effat Jesus Kristus wihrs? Dohdeet mums lappianu, fas no Jesus Kristus stahsta!« — Itt brihums, lâ tee zilweki tâ irr pamohdusches wairagt un melleht. Un tâ irr wiffzauri schî semmê, us weenu un us ohtru puffi. Es brihscham faranjohs lâ wihrs, fas preefsch leeleem dripp-ratteem stahw, un tee us reisi fahk greestees.«

Un nu, miht lassitaji, lai mehâ wehl weenreis sawus praweescha wahrds atminnam, fas falka: »raugi, tu faulsi paganus, fo tu ne passini, un laudis, fas tewi ne passine, pee tewim tezzehs, ta Kunga tawa Deewa behl, jo tas irr tewi pagohdinajis.« — Pateesi, ta Kunga muhsu Deewa wahrds paleet muhschigi. Winna wahrds lai irr teikts un augsti flawehts! Amen.

Lai nu luhdsamees:

Ustizigais Pestitais, mehâ tew pateizam, un tewi flawejam par wiffceem brihnumeem, fo tu pee zilweki behnceem dari. Tu patâ zaur ruhktu krusa nahwi effi pee sawu Tehwu gahjis gohdibâ, un tâ patt tu arweenu wehl tohs sawejus zaur bailehm us preeku waddi, zaur krusu us gohdibu, zaur nahwi us dsihwibu. Tâ tu winneem to swehtumu dahwini, fa winni tewim warr lihdsfigi tapt. Al swehtigi tee kalpi, fas tâ no tewis tohp wadditi! Winnu affaras ruhktâ behdu laikâ, un winnu sweedri, fo bailes un puhlinâ lei, deenas nastu un karstumu nesdami, irr dahrgais uppuris. Jo tu winnu affaru sehjai arweenu leezi isdohtees par preezas plahwumu. Râ mehâ deenâs preezafimees, kad no raudu celeijas istappuschî, ar dauds tuhstoscheem swehtem no wiffahm tautahm appafsch debbes, fas no leelahm behdahm nahkuschî, preefsch tew stahsimees! Mehâ tewi luhgdami luhdsam, kad mums til daschi tizzibas zihnitaji tohp preefsch azzim westi, fas tew pa praham irr darijuschî, tad dohd mums, famehr schî pasaulê mihtam, ikdeenâs labbaki pazeeffees, pehz swehtibu dsihtees, mihteetes, por tuwaku dwehseles swehtibu ruhpinagt, pascheem aisleegtees, un tew dohtees. Zhpafsch lai mehâ ne peekustam gahdadami, fa tawa walstiba wairajahs, un dohd mums labbu prahtu, preefsch to arri to masuminu pasneegt, fo paganeem par labbu warram kluffâ weetinâ luhgt, jeb ar sawu rohzi bu palihdsch. Mehâ tew arri luhdsam, tu gribbetu sawus strahdneekus arweenu wairak ar laipnigeem darba angleem atspirdsinaht, un lai winnu pulzinsch schelastibâ penemmahs un spehâ, fo tawa mihschiba dahwa. Mohdini wiffu kristigu draudsi, lai ta arweenu wairak mohdriahs, fo firdi tureht, un lai ta sawas glahbeja rohfas arweenu tahtaki suedes, un wiffu tahtejâs semmês teem brahtem dohd, fas grimst un bohjâ eet. Dohdees wiffur passihams teem pasudduschem grehzineekeem, lâ tas uswarretais, fas grehtus, wellu un nahwi uswarrejis. Un lai winni, tewi atradduschî, tohs taisnibas swahrkus apgehbj, ar fo preefsch tawa debbesu Tehwa swehta waiga warr pastahweht. Amen.

25.